

Trasochvost žltohlavý cez naše územie vzáčne migruje a ojedinele hniezdi. Pozorovanie je doložené farebnými fotografiami.

Pelecanus crispus

Kalinkovo, Hrušovská zdrž (7969); 30. 12. 2009; 1 ad.; R. Kvetko, Senec; FK 03/2010.

Pelikán kučeravý je na Slovensku náhodne zaletujúcim druhom (Trnka 1997). Toto pozorovanie je len druhé v poradí.

Stercorarius longicaudus

Liptovský Mikuláš, vodná nádrž Liptovská Mara (6983); 4. 9. 2010; 1 juv.; T. Flajs, Žaškov, M. Gonšor, Dolný Kubín; FK 12/2010.

Pomorník malý patrí u nás medzi veľmi vzáčne druhy, s väčšinou pozorovaní v septembri (Trnka 2002). Zaznamenaný výskyt je iba šiesty v poradí.

Stercorarius pomarinus

Bratislava, rieka Dunaj pri Novom moste (7868); 19. 9. 2009; 1 ad.; Ch. Neger, Graz, Rakúsko; FK 05/2010. Bratislava, nábrežie Sadu Janka Kráľa (7868); 19. 9. 2009; 1 ex.; D. Gruľa, Bardejov; FK 06/2010.

Pravdepodobne ide o toho istého jedinca, ktorého nezávisle na sebe pozorovali dvaja or-

nitológovia. Pomorník stredný sa na Slovensku vyskytuje najmä počas jesennej migrácie.

Literatúra

- DANKO Š. 2002: Kaňa stepná (*Circus macrourus*). — Pp.: 182. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.) 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- HOŠEK V. 2010: Zimovani labutě malé (*Cygnus columbianus*) na Dunaji ve Štúrově (JZ Slovensko). — Tichodroma 22: 113–115.
- KRIŠTÍN A. 2002: Labuť malá (*Cygnus columbianus*). — Pp.: 108. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.) 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- KUSHLAN J. A. & HANCOCK J. A. 2005: The Herons. — Oxford University Press, Oxford.
- LEŠO P. & KROPIL R. 2007: Prvé potvrdené vyhniezdenie potápača veľkého (*Mergus merganser*) na Slovensku. — Tichodroma 19: 109–113.
- LEVER CH. 2005: Naturalised Birds of the World. — T & A D Poyser, London.
- TRNKA A. 1997: Aktuálny prehľad vtákov Slovenska. — Trnavská univerzita, Trnava.
- TRNKA A. 2002: Pomorník malý (*Stercorarius longicaudus*). — Pp.: 313–314. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.

Došlo: 5. 11. 2011

Prijaté: 7. 11. 2011

Ornitologické pozorovania

Ornithological observations

Ďalšou časťou Ornitologických pozorovaní pokračujeme v publikovaní avifaunistických materiálov z územia Slovenska. Údaje sú spracované rovnako ako v predchádzajúcich častiach, ktoré vyšli v časopise Tichodroma. Podobne ako v predchádzajúcich častiach Ornitologických pozorovaní, aj tu uverejňujeme niektoré staršie údaje z rukopisných archívnych materiálov.

- *Accipiter gentilis*: hniezdenie jastrabov v šate mláďat (v druhom kalendárnom roku života): 14. 4. 1981 „Ostrov orliakov morských“ pri Bake (8170) z hniezda vyletela samica (sediaca na násade) v šate mláďat, 25. 4. 1983 topoľový lesík pri jazere „Leveles“ severne od Vrbovej nad Váhom (8174) z hniezda vyletela samica (sediaca na násade) v šate mláďat, 6. 5. 1983 rovinný les v intraviláne Veľkého Medera (8172) okolo hniezda lieta samica v šate mláďat, 21. 4. 2000 lužný les v inundácii

- Dunaja pri Kližskej Nemej (8272) z hniezda vyletela samica (sediaca na násade) v šate mláďat. Ďalší priebeh hniezdenia už nebol sledovaný – P. Rác.
- *Actitis hypoleucos*: 12. a 28. 11. 2010 Bratislava – Čunovo (7969) 1 ex. na zdrži Dunajského vodného diela – R. Kvetko.
  - *Anas crecca*: 22. 10. 2011 – 102 ex. na vodnej nádrži Glabušovce (7882) – B. Jarčuška, A. Krištín.
  - *Anas querquedula*: 5. 6. 2010 Devínske Jazero (7767) asi 20 až 40 ex. medzi *Aythya fuligula* (asi 20–40 ex.), *Aythya ferina* (asi 40–60 ex.) a *Anas clypeata* (niekoľko ex.) na zaplavených „Hofierskych lúkach“ – P. Matiko.
  - *Anas penelope*: 24. 10. 2011 Zvolen (7480) 2 samce na vodnej nádrži Môt'ová – B. Jarčuška, P. Kaňuch, A. Krištín, S. Ondruš.
  - *Anas strepera*: 21. 4. 2008 Dobrohošť (8070) 1 pár na starom koryte Dunaja, 24. 4. a 14. 5. 2010 Dobrohošť (8070) 2 páry na starom koryte Dunaja, 15. 5. 2010 – 1 pár a 22. 5. 2010 – 1 samec na „bodíkovej bráne“ pri Bodíkoch (8170) – P. Rác; 1. 11. 2011 Zvolen (7480) 2 samce na vodnej nádrži Môt'ová – A. Krištín, S. Ondruš.
  - *Anser anser*: 5. 11. 2011 – 1 ex. pri vodnej nádrži Dobrá Níva (7380) – B. Jarčuška, P. Kaňuch, A. Krištín.
  - *Anser fabalis*: 3. a 8. 5. 2009 Devínske Jazero (7767) 1 ex. na zaplavených „Hofierskych lúkach“ – P. Matiko.
  - *Anthus cervinus*: 1. 5. 2010 – 1 ex. na periodických mokradiach medzi Vrbovkou a Malým Kiarovom (7982) – D. Kerestúr, M. Mojžiš; 8. 5. 2010 na tej istej lokalite 6 ex. – D. Kerestúr, M. Mojžiš, V. Hruz, I. Valach.
  - *Apus apus*: 16. 9. 2008 Humenné (7097) 3 ex. – P. Matiko.
  - *Ardea cinerea*: Kalinkovo (7969) „Ostrov kormoránov“ 18. 4. 1946 hniezdi asi 50–60 párov, 15. 4. 1950 hniezdi asi 50 párov, 6. 4. 1956 hniezdi asi 60 párov, 19. 3. 1959 pod hniezdom čerstvo rozbité vajce – všetko F. Matoušek, B. Matoušek. Horný Bar – Šuľany (8070) ostrov „Hajósok“ 1. 6. 1961 hniezdi asi 20–25 párov – B. Matoušek, F. Matoušek, E. Zacsó (spoločná exkurzia); máj 1963 hniezdi asi 20–25 párov – A. Randík; 10. 5. 1973 v kolónii je asi 12 hniezd avšak asi len v 4 hniezdach volavky hniezdia (pod hniezdami škupiny z vajec), ostatné hniezda nie sú obsadené – A. Takács; v roku 1975 tu volavky popolavé už nehniedzili (3. 1. 1976 tu boli len zbytky asi 10 volavčích hniezd); v roku 1986, po vyrúbaní kolónie na protifaľej maďarskej strane, tu znovu zahniezdili 4 páry a úspešne aj vyvedli mláďatá (14. 5. v hniezdach mláďatá); v nasledujúcich rokoch tu volavky popolavé už viacej nehniedzili – všetko P. Rác.
  - *Asio otus*: 8. 4. 2004 Sap (8171) 2 myšiarky ušaté sedia na násadách v hniezdach vrán v lužnom lese pri hrádzi, 23. 4. 2011 Baka (8171) myšiarka ušatá sedí na násade v hniezde myšiaka v lužnom lese pri hrádzi – P. Rác.
  - *Aythya nyroca*: 3. 3. 1980 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ 1 ex. v coll. Podunajské múzeum Komárno – leg. P. Binder, 4. 3. 1974 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ 1 ex. pozorovaný – P. Rác. Sú to najskoršie jarné výskyty na hniezdnej lokalite.
  - *Calidris ferruginea*: 15. 11. 2010 Holiša (7684) 1 ex. fotografovaný – M. Mojžiš.
  - *Ciconia nigra*: prvý nález hniezda v podunajských lužných lesoch: Gabčíkovo (8171) ostrov „Ercséd“ 13. 6. 1957 v hniezde obrúčkované 3 pull. asi 3 týždne staré; 5. 7. 1958 v hniezde obrúčkované 4 pull.; v roku 1959 hniezdo nebolo kontrolované; 17. 6. 1960 pár bocianov čiernych sa zdržuje na hniezde, ale mláďatá v hniezde nie sú – A. Stollmann. V roku 1964 už hniezdo nebolo obsadené (Balát 1965). Hniezdo bolo postavené na bočnom konári duba asi 11 m vysoko. Štollmann (1961, 1962, A. Štollmann in Matoušek 1962) lokalizoval toto hniezdo lokalitou Palkovičovo. Kalivodová & Darolová (1998) dátum nálezu hniezda chybné citujú (10. 5. 1948).
  - *Circus cyaneus*: 22. 10. 2011 Vrbovka (7982) 1 samica na „Seleštianskej stráni“ – B. Jarčuška, P. Kaňuch, A. Krištín.
  - *Circus pygargus*: 18. 4. 2010 Rohožník (7569) 1 samec na rybníkoch „Rašelina“ – P. Matiko, 29. 4. 2011 Zvolen (7480) 1 samec na „Bakovej jame“ – P. Lešo.
  - *Columba oenas*: 25. 1. 2009 Devínske Jazero (7767) 21 ex. prelieta ponad „Hofierske lúky“ – P. Matiko.
  - *Columba palumbus*: 28. 12. 2004 Bratislava – Podunajské Biskupice (7868) 1 ex. – P. Rác.
  - *Coracias garrulus*: v dňoch 12. až 27. 8. 2009 pozorovaný 1 ex. na pasienku pri obci Pleš (7784) – M. Mojžiš.
  - *Falco subbuteo*: 7., 9., 20., 21. 5. 1978 a 2. 5. 1981 – 1 ex. nad lužným lesom pri Bratislave – Rusovciach (7968) na riečnom km 1859 – L. Fekete; 14. 5. 1988 – 1 ex., 24. 7. 1988 – 1 ex. s korisťou a 8. 8. 1991 – 1 ex. nad lužným lesom pri Kližskej Nemej (8272) na riečnom km 1793-1794 – P. Rác.

- *Gallinago gallinago*: 1. 8. 2009 Devínske Jazero (7767) najmenej 20 ex. na „Hofierskych lúkach“, 8. 8. 2009 na tej istej lokalite najmenej 10 ex. – P. Matiko; 1. 11. 2011 Zvolen (7481) 1 ex. na lokalite „Krpele“ – A. Krištín, S. Ondruš.
- *Haliaeetus albicilla*: hniezdenie na ostrove „Ercséd“ pri Gabčíkove (8171): 28. 3. 1956 hniezdo obnovené, adult. pár krúži nad hniezdom, orliaky z neznámych príčin nehniezdia. 23. 3. 1957 hniezdo obsadené samica sedí na násade, 23. 5. 1957 hniezdo je z neznámych príčin opustené. 1. 5. 1958 orliaky tu nehniezdia, v blízkosti hniezda sa v kritickom období zväžalo drevo. V roku 1960 si postavili orliaky morské na lokalite druhé hniezdo. 17. 6. 1960 v hniezde je 1 vyspelé mláďa, ktoré bolo neskôr úspešne vyvedené z hniezda a to aj napriek tomu, že na lokalite sa v čase výchovy mláďaťa pásol dobytok – všetko A. Stollmann. V roku 1961 zahniezdil pár orliakov morských v prvom hniezde. 23. 3. 1961 samica tu sedí na násade – A. Stollmann, K. Cengel, J. Darola, J. Varga (spoločná exkurzia). 11. 5. 1961 v hniezde je 1 vyspelé mláďa, ktoré bolo neskôr úspešne vyvedené z hniezda a to aj napriek tomu, že na lokalite sa znovu (od 5. mája) pásol dobytok. 2. 3. 1962 – 1 adult. ex. prelieta pri hniezde, podľa informácie poľného F. Pavloviča sa orliaky zdržovali na hniezde, ale pre ťažbu dreva v susednom poraste nehniezdili. 4. 4. 1967 počas terénnej praxe preparátorov slovenských múzeí revidoval druhé hniezdo L. Erdős, hniezdo bolo obnovené, nachádzali sa v ňom zelené vetvičky a 2 mladé zajace – všetko A. Stollmann.
- *Chlidonias hybridus*: 20. 6. 2010 Devínske Jazero (7767) 3 ex. na čiastočne zaplavených „Hofierskych lúkach“ – P. Matiko.
- *Locustella luscinioides*: výskyt spievajúcich samcov v inundačnom pásme Dunaja (1984–2010): Horný Bar – Šuľany (8070) jazierko „Fóványköz“ na dunajskom ostrove 28. 4. a 12. 7. 1999, 19. 7. 2000 – 1 ex., 18. a 26. 6. 2002 – 2 ex., 25. 5. 2003 – 3 ex.; Bodíky (8170) rameno pri ostrove „Léniás“ 24. 7. 1993 – 1 ex., 17. a 24. 4. 1994 – 2 ex., 20. 4. 1995, 23. 5. a 14. 6. 1996 – 1 ex., 18. 4. a 22. 7. 1998 – 2 ex., 9. a 15. 4. 1999, 13. 4. a 21. 7. 2000 – 1 ex., 16. 4. 2001 – 2 ex., 10. 4. a 10. 7. 2002, 4. 4. 2004 – 1 ex.; Bodíky (8170) rameno pri ostrove „Pörkölt“ 7. 5. 2002, 19. 7. 2008 – 1 ex.; Bodíky (8170) močiar „Forás“ na dunajskom ostrove 21. 5. 1995, 9. 6. 1996 – 1 ex., 17. 7. – 1998 2 ex., 18. 5. 1999 – 1 ex., 15. 4. 2000 – 3 ex., 11. 7. 2000 – 4 ex., 6. 4. 2001, 20. 7. 2002, 11. 6. 2005 – 1 ex., 15. 6. 2008 – 2 ex., 21. 6. 2009, 11. 4. 2010 – 1 ex.; Bodíky (8070) rameno „Kráľová lúka“ 28. 5. 1995, 29. 6. 1996, 7. 5. 2002 – 1 ex.; Baka (8170) jazierko na „Ostrove orliakov morských“ 2. 6. 1984, 17. 7. 1986, 12. 7. 1988 – 1 ex.; Baka (8171) jazierko na ostrove „Vén“ 17. 5. 2002, 9. 4. 2007, 22. 6. 2008 – 1 ex.; Baka (8171) jazierko na ostrove „Kalap“ 18. 5. 1988, 1. 7. 1989, 11. 4. 1990 – 1 ex., 14. 7. 1991, 30. 4. 1996 – 2 ex., 21. 7. 1996, 26. 4. 1998, 17. 5. 2002, 16. 4. 2005 – 1 ex.; Gabčíkovo (8171) ostrov „Isztragov“ 5. 5. a 7. 6. 1988 – 1 ex., 9. 4. 1989 – 2 ex.; Gabčíkovo (8171) rameno „Ispányos“ 21. 6. 1988, 12. 4. a 2. 7. 1989, 15. 5. 1994, 16. 6. 1996, 16. 4. 1999 – 1 ex.; Gabčíkovo (8171) jazierka na ostrove „Ercséd“ 29. 4. 1988, 8. 5. 1999 – 1 ex.; Kľúčovec (8272) jazierko na ostrove „Keszeg“ 5. 5. 1990, 2. 5. 1992, 10. 7. 2000 – 1 ex.; Čičov (8272) jazierko v inundácii pri prietzi 25. 4. 1986, 18. 6. 1994, 21. 7. 1999 – 1 ex.; Čičov (8272) močiar v inundácii naproti „Čičovskému mŕtvemu ramenu“ 6. 7. 1994, 19. 6. 2009 – 1 ex. Všetko – P. Rác.
- *Lymnocyptes minimus*: 8. 10. 2010 Rapovce (7784) 1 ex. na poľných mlákach – M. Mojžiš.
- *Motacilla alba*: 16. 1. 2011 Trebeľovce (7784) 1 ex. – D. Kerestúr, M. Mojžiš.
- *Motacilla cinerea*: 8. 5. 2011 Očová (7481) hniezdo so 4 asi dvanásťdňovými pull. v stene domu (1,7 m vysoko) v obci – A. Krištín.
- *Motacilla flava*: 26. 5. 1960 Gabčíkovo (8171) v okrajovej časti mŕtveho ramena „Rákászó“, kde litorálne porasty prechádzali do pásma ostríc a vlhkých lúk, hniezdilo niekoľko párov. Jeden teritoriálny samec tu bol filmovaný – A. Randík, J. Darola, J. Ponec. Lokalita zanikla výstavbou Dunajského vodného diela.
- *Otus scops*: v dňoch 19. až 21. 5. 2011 vo večerných hodinách toká 1 samec v mestskom parku pri Technickej univerzite vo Zvolene (7380) – P. Lešo.
- *Phalacrocorax carbo*: Kalinkovo (7969) „Ostrov kormoránov“ 18. 4. 1946 hniezdi asi 600 párov, 15. 4. 1950 hniezdi asi 800 párov – F. Matoušek, B. Matoušek; 17. 4. 1953 hniezdi asi 500 párov – A. Stollmann; 25. 4. 1953 hniezdi asi 500 párov, 6. 4. 1956 hniezdi maximálne 400 párov – F. Matoušek, B. Matoušek. Gabčíkovo (8171) ostrov „Isztragov“ 26. 5. 1957 hniezdi asi 80 párov, 1. 5. 1958 hniezdi asi 100 párov – A. Stollmann; 23. 3. 1961 v kolónii je 52 hniezd, kormorány sedia na hniezdach – A. Stollmann, K. Cengel, J. Darola, J. Varga (spoločná exkurzia); začiatok júna 1961 mláďatá sú už len na 2–3 hniezdach, väčšina hniezd je už vyvedená

- J. Vlach; 2. 5. 1962 kormorány tu už nehniezdia, na lokalite sa zdržuje 6 nehniezdiacich ex. – A. Stollmann; 8. 5. 1963 kolónia je opustená – Š. Sýkora; 16. 5. 1964 na lokalite je už len 15 rozpadajúcich sa hniezd a zdržuje sa tam 1 nehniezdiaci ex. – F. Balát.
- *Pluvialis apricaria*: 5. 11. 2011 – 8 ex. pri vodnej nádrži Dobrá Niva (7380) – B. Jarčuška, P. Kaňuch, A. Krištín.
  - *Podiceps cristatus*: máj 1973 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ hniezdia najmenej 3 páry, jedno hniezdo s 5 ks násadou fotografované – P. Hajmássy, D. Cyp-rich.
  - *Remiz pendulinus*: 5. 11. 2011 – 2 ex. pri vodnej nádrži Dobrá Niva (7380) – B. Jarčuška, P. Kaňuch, A. Krištín.
  - *Saxicola torquata*: zimné výskytu v dunajských luhoch: 3. 1. 1993 Bodíky (8070) 1 ex. – P. Rác, 7. 1. 1995 Baka (8171) 1 ex. – M. Bohuš, 14. 1. 1995 medzi Bodíkami a Bakou (8170, 8171) 4 ex. – P. Rác. Prhl'aviare čiernohlavé tu zimovali v zárostoch na obnažených štrkových brehoch Dunaja. Údaj M. Bohuša uviedli Kalivodová & Darolová (1998) bez lokalizácie a datovania.
  - *Serinus serinus*: revízia zimného výskytu z minulosti: 16. 2. 1885 mal pozorovať Chernel (1887, I. Chernel in Tschusi & Dalla–Torre 1888) v lužnom lese pri Bratislave (7868) veľký krdeľ kanárikov poľných, ktorý spolu so stehlíkmi a sýkorkami (pozri druh *Carduelis elegans* in Chernel 1887) zasadli „hodovať“ na jelše. Neskôr sám I. Chernel (in Herman 1895) tento údaj už ďalej neuviedol. Mohlo sa jednať aj o *Carduelis spinus* – P. Rác. Ako zimný výskyt *Serinus serinus* v podunajskom háji pri Bratislave prebral tento údaj Matoušek (1963).
  - *Strix uralensis*: 27. 1. 2010 Pleš (7784) 1 ex. v lesných porastoch pri obci – M. Mojžiš.
  - *Sturnus roseus*: 19. 6. 2011 Jur nad Hronom (7877) 1 adult. ex. medzi 4 ex. *Sturnus vulgaris* pri bývalých pasienkoch – P. Zach.
  - *Tichodroma muraria*: 1. 10. 1966 Terchová (6780) 2 ex. na skalnom masíve „Sokolie“ – F. Balát, J. Vačkař.
  - *Tringa ochropus*: 21. 6. 2008 Devinske Jazero (7767, 7867) 2 ex. na brehu rieky Moravy – P. Matiko.
  - *Turdus philomelos*: 27. 5. 2006 hniezdo s 5 ks násadou v močiari „Forás“ na dunajskom ostrove pri Bodíkoch (8170). Hniezdo postavené v zaplavenom poraste trste a svojim umiestnením, ako aj spôsobom postavenia (medzi stebkami trste) pripomínalo hniezdo *Acrocephalus arundinaceus* – P. Rác.

Literatúra

- BALÁT F. 1965: Z ornitologických exkúrsi na Žitný ostrov v roce 1964. — Zprávy MOS (2): 24–27.
- HERMAN O. 1895: A madárvonulás elemei Magyarországbán 1891-ig. — M. Kir. Tud. Egyetem, Budapest.
- CERNEL I. 1887: Madártani megfigyelések Pozsony vidékén 1885-ben. — A Pozsonyi Természettudományi és Orvosi Egylet Közleményei 1884–1886. — C. Stampfel, Pozsony.
- KALIVODOVÁ E. & DAROLOVÁ A. 1998: Vtáky slovenského úseku Dunaja a Žitného ostrova. — Združenie Biosféra, Bratislava.
- MATOUŠEK B. 1962: Faunistický prehľad slovenského vtáctva. Časť 2. — Acta Rer. natur. Mus. nat. slov., 8: 3–93.
- MATOUŠEK B. 1963: Faunistický prehľad slovenského vtáctva. Časť 3. — Acta Rer. natur. Mus. nat. slov., 9: 68–139.
- ŠTOLLMANN A. 1961: Zur Verbreitung und Ökologie des Schwarzstorchs (*Ciconia nigra*) in der Slowakei. — Die Vogelwarte 21 (1): 54.
- ŠTOLLMANN A. 1962: Rozšírenie bociana čierneho (*Ciconia nigra*) na Slovensku. — Biológia 17: 365–371.
- TSCHUSI V. & DALLA-TORRE K. 1888: Vierter Jahresbericht (1885) des Comité für ornithologische Beobachtungstationen in Oesterreich–Ungarn. Separatabdruck aus Ornith. 1888. — K. Gerold, Wien.

Zostavil: Peter Rác